

HIGIENSKA PRIPOROČILA ZA PREPREČEVANJE ŠIRJENJA OKUŽBE Z VIRUSOM SARS-CoV-2 PRI IZVAJANJU PREVOZA POTNIKOV Z ŽIČNIŠKIMI NAPRAVAMI

16. 2. 2021

Poleg ustaljene dobre higienske prakse je za preprečevanje širjenja okužbe z novim koronavirusom pri uporabi žičniških naprav treba upoštevati še dodatne ukrepe, ki jih navajamo v nadaljevanju.

Glede dovoljene zasedenosti kabin in sedežev ter uporabe zaščite ust in nosu je treba upoštevati veljavne vladne odloke.

Novi korona virus se najpogosteje prenaša preko **izločkov iz dihal** med ljudmi, ki so tesno skupaj, oziroma preko onesnaženih rok.

Prenosi so posebej pogosti v zaprtih, prenapolnjenih in neustrezno prezračevanih prostorih. Upoštevajmo priporočila glede vzdrževanja **medosebne razdalje, pravilnega nošenja maske, higiene rok in higiene kašlja, čiščenja, razkuževanja, učinkovitega prezračevanja zaprtih prostorov.**

Virus v okolico izločamo s kihanjem, kašljanjem, glasnim govorjenjem, zato je priporočena medosebna razdalja vsaj 1,5 oz. 2 metra. V primeru, da je ta razdalja manjša, je tveganje za okužbo večje.

Ob kihanju, kašljanju ali neposrednem dotikanju površin ali predmetov z onesnaženimi rokami virus nanese na različne predmete in površine, kot so mize, delovne površine, držaji in ograje, denar... Drugi ljudje se lahko okužijo tako, da se dotaknejo teh onesnaženih površin, nato pa se dotaknejo oči, nosu ali ust, ne da bi si prej umili ali razkužili roke. Roke zato vedno smatramo kot onesnažene, izjema je le neposredno po njihovem umivanju ali razkuževanju.

Z upoštevanjem vseh navedenih ukrepov zmanjšamo možnost za prenos povzročitelja okužbe in s tem ščitimo sebe in druge.

Za pravilno izvajanje zaščitnih ukrepov je odgovoren tudi vsak posameznik.

- Izvajalci prevozov in potniki naj upoštevajo vse splošne ukrepe za zaščito pred okužbo z novim koronavirusom:
 - Preprečevanje okužbe z virusom SARS-CoV-2: <https://www.nijz.si/sl/preprecevanje-okuzbe-z-virusom-sars-cov-2019>
 - Kaj lahko storim, da preprečim širjenje novega koronavirusa: https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/plakat_navodila_preprecitev-sirjenja.pdf
 - Umivanje rok: https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/navodila_higiena-rok_zdravstveni-delavci.pdf
 - Higiena kašlja: https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/navodila_higiena-kaslja_0.pdf
 - Pravilno ravnanje z masko: https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/maske2_lektorirano.pdf
- Priporočamo, da na več vidnih mestih izobesite gradiva na temo vzdrževanja potrebne fizične razdalje, umivanja in razkuževanja rok, higiene kašlja ter pravilne namestitve mask.
- Izvajalci prevozov in potniki morajo biti brez znakov in simptomov akutne okužbe dihal in prebavil (npr. povišana telesna temperatura, zamašen nos/nahod, kihanje, kašljanje, bolečine v žrelu, težko dihanje, glavobol, bolečine v mišicah, driska, slabost/bruhanje), sprememb zaznavanja vonja in/ali okusa, neobičajne utrujenosti, vnetja očesnih veznic, tako v blagi kot v težji obliki.
- **Omejitev vstopa v žičniške naprave**
Osebe z zgoraj naštetimi znaki in simptomi naj tovrstnih naprav ne uporabljajo.
- **Razdalja med potniki**
 - V vrsti pred blagajno ter pred vstopom v/na žičniško napravo, kot tudi med izstopanjem, naj se vzdržuje medosebno razdaljo vsaj 1,5 metra.
 - Priporočamo enojne vrste.
 - Priporočamo uporabo talnih označb, usmerjevalnih stebričkov s trakovi ter ograj, s katerimi se določi smer gibanja oseb in prepreči križanja poti. Priporočamo, da v času povečanega dostopanja na smučišče, zagotovite večje število redarjev, ki opozarjajo obiskovalce na vzdrževanje medosebne razdalje.
 - Ob blagajni ter ob vstopnih/izstopnih mestih/vratih na žičniške naprave naj bo razkužilo za roke.
 - Okna kabin naj bodo tudi med vožnjo odprta.
 - **Zaperte manjše žičniške naprave (krožne kabinske žičnice, do 6 potnikov):**
 - V kabini naj bo le en potnik, izjema so osebe, ki živijo v skupnem gospodinjstvu ali so tudi sicer v tesnih stikih.
 - **Zaperte večje žičniške naprave (vzpenjače, nihalke):**
 - Medosebna razdalja naj bo vsaj 1,5 m.

- Priporočamo talne oznake za stojišča.
- **Odprte žičniške naprave (sedežnice, vlečnice):**
 - na dvosedežnici/ vlečnici (sidra) naj bo zaseden le en sedež,
 - na sedežnici z več sedeži, naj bo med dvema osebama en sedež prost,
 - na 4-sedežnici naj se hkrati peljeta dve osebi na skrajnih sedežih.
 - izjema so osebe, ki živijo v skupnem gospodinjstvu ali so sicer v tesnih stikih.
 - V primeru, da so vsi sedeži zasedeni, obstaja večje tveganje za okužbo, zato je v tem primeru potrebna trislojna kirurška maska.
 - Stranki, ki zahteva, da se na žičniški napravi pelje sama ali da je ob njej prost sedež, naj se ugotovi.
 - Če imajo odprte žičniške naprave zaščitne zaslone, naj bodo ti odprti.
- **Maske**
 - Potniki na blagajni, v vrsti in v zaprti žičniški napravi ves čas nosijo masko. Izjema so otroci do vključno 5. leta starosti.
 - Masko nosijo tudi ob dostopanju na odprte žičniške naprave ter med vožnjo na sedežnicah, kjer se pelje več kot en potnik in potniki niso iz istega gospodinjstva ali sicer v tesnih stikih.
 - Potniki v zaprti žičniški napravi naj nosijo masko. Priporočamo trislojno kirurško masko ali masko FFP2.
 - Ko je v posamezni zaprti žičniški napravi le en potnik, maske ni potrebno nositi, če se v vmesnem času kabine učinkovito prezračijo.
 - Zaposleni naj imajo nekaj mask na zalogi za primere, ko potnik nima maske.
- **Nakup vozovnic**

Kjer je mogoče, naj se izvede nakup preko spleta. Pri nakupu vozovnic na blagajni naj bo med prodajalcem in stranko postavljena fizična pregrada (npr. steklo pleksi) z odprtino za nakup vozovnice; prodajalec naj si po rokovanju s plačilnim sredstvom razkuži roke. Po nakupu vozovnice naj si roke razkuži tudi stranka. V ta namen naj bo pri blagajni nameščen podajalnik razkužila.
- **Zaposleni na žičniških napravah**
 - Osebno varovalno opremo naj določi pooblaščen zdravnik specialist medicine dela, prometa in športa.
 - Vzdržujejo naj medosebno razdaljo vsaj 1,5 metra.

- Na postajah vlečnic/sedežnic, kjer smučarji potrebujejo pomoč žičničarja, naj bodo stiki minimalni, le nujno potrebni. Pri tem naj pravilno nosijo masko.
 - Skrbijo za higieno rok, razkužila naj bodo na razpolago na vseh delovnih mestih (kabine, postaje sedežnic, vlečnic...).
- **Higiena žičniške naprave in prezračevanje.**
 - Kabine zaprtih žičniških naprav naj se stalno intenzivno zrači. Smiselno naj se upoštevajo Navodila za prezračevanje prostorov izven zdravstvenih ustanov v času širjenja okužbe COVID-19: <https://www.nijz.si/sl/navodila-za-prezracevanje-prostorov-izven-zdravstvenih-ustanov-v-casu-sirjenja-okuzbe-covid-19>. Prezračevanje naj se izvaja v največji možni meri, ki ga proces obratovanja in tehnične lastnosti prevoznega sredstva dopuščajo. Po vsaki vožnji naj se kabine še dodatno prezračijo, zračenje med dvema vožnjama naj traja najdaljši možni čas, ki ga proces oz. organizacija obratovanja dopušča. To je še posebej pomembno pri krožnih vožnjah, kjer se potniki vozijo v obe smeri. Svetujemo, da so okna kabin ves čas odprta, s čimer je treba seznaniti vse potnike (obvestilo v kabinah, da se oken ne zapira). Zaposleni naj skladno s procesom obratovanja in tehničnimi lastnostmi prevoznih sredstev sami poiščejo dodatne rešitve za zagotavljanje stalnega, učinkovitega prezračevanja kabin.
 - Po končani vožnji, po izstopu potnikov in pred začetkom naslednje vožnje naj se očisti/razkuži vse površine, s katerimi so bili potniki lahko v stiku (npr. prijemala, ročaji, morebitni gumbi za signalizacijo in/ali odpiranje vrat ...).
 - Po zaključku dnevnega obratovanja naj se žičniško napravo v celoti očisti, še posebej skrbno naj se očisti ali razkuži vse površine, s katerimi so bili potniki lahko v stiku (npr. prijemala, ročaji, gumbi za signalizacijo in/ali odpiranje vrat...).
- **Obveščanje potnikov in nadzor nad pravili izvajanja transporta**
 - Potnike je treba seznaniti s pravili načina vožnje v času širjenja novega koronavirusa. Pravila naj bodo nameščena na vidnih mestih na blagajnah, postajah, v žičniških napravah (npr. v obliki infografike, zvočnih sporočil).
 - Potniki naj se čim manj dotikajo katerihkoli površin v/na žičniški napravi, le, kolikor je nujno.
 - Upravljavec žičniške naprave naj nadzira upoštevanje pravil.
- **Sanitarije**

Upoštevajo naj se **Higienska navodila za uporabo in čiščenje javnih sanitarij za preprečevanje širjenja okužbe s SARS-CoV-2**: https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/higienska_navodila_za_uporabo_in_ciscenje_javnih_sanitarij.pdf

Navedena navodila so podana s higienskega vidika. Natančnejša navodila za delovna mesta na žičniških napravah in dodatno osebno varovalno opremo za zaposlene naj poda pooblaščen specialist medicine dela, prometa in športa, ki natančno pozna organizacijski proces in tveganja na posameznih delovnih mestih. Spletna stran medicine dela je dostopna na naslednji povezavi: <https://www.anticovid.zmdps.si/>.

Pripravili v Centru za zdravstveno ekologijo.